Rikkomaton - kielletään eheytyshoidot

Perttu Jussila 15.2.2023

Käsitteitä

- “Eheytyshoidoilla” ja -terapioilla tarkoitetaan seksuaalisen suuntautumisen tai sukupuoli-identiteetin muuttamiseen pyrkiviä hoito-, uskomushoito- ja terapiamuotoja.

- “Eheyttämisellä” tarkoitetaan prosessia, jossa seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön kuuluvaa henkilöä pyritään “eheyttämään” enemmistöön kuuluvaksi.

  - Seksuaalivähemmistöjen kohdalla “eheyttämisellä” pyritään tekemään homosta, lesbosta tai biseksuaalista heteroa

  - Sukupuolivähemmistöjen kohdalla “eheyttämisellä” pyritään tekemään trans- tai muunsukupuolisesta tai sukupuolettomasta henkilöstä cis-sukupuolista

- Cis-sukupuolinen on transsukupuolisen vastakohta; henkilö jonka sukupuoli-identiteetti

Miksi ”eheytyshoidot” pitäisi kieltää?

- “Eheytys” perustuu virheelliseen käsitykseen siitä, että seksuaalisuutta tai sukupuoli-identiteettiä voisi muuttaa terapialla.

- “Eheytys” saattaa aiheuttaa vakavia traumoja kohteilleen, sillä se on henkistä väkivaltaa joka kohdistuu hyvin tärkeään osaan minuudesta.

- “Eheytyshoidoilla” ei ole mitään tieteellistä näyttöä niiden toimivuudesta. Tieteellistä näyttöä on kuitenkin niiden vahingollisuudesta.

- “Eheytyshoidot” kohdistuvat jo valmiiksi syrjittyihin vähemmistöihin, joka moninkertaistaa niiden negatiiviset vaikutukset.

Mitä ”eheytyshoito” sisältävät?

Erilaisia “eheytyshoitoja” on valtava määrä, mutta yleisiä muotoja ovat muun muassa:

1. “hoidettavan” asian yhdistäminen kipuun esimerkiksi ranteen ympärillä olevalla kumilangalla, jota vedetään ja päästetään irti aina kun seksuaalisuuteen tai sukupuoleen liittyvät ajatukset ovat “vääriä” (aversiohoito)
2. uskonnollinen pelottelu tai uhkailu
3. karttaminen tai sillä uhkailu
4. ryhmäterapia
5. psykoterapia
6. painostava sielunhoito
7. paastoaminen
8. demonien tai pahojen henkien pois ajaminen
9. seurustelusta pidättäytyminen

Lähde: Malkus ry, Taakasta voimavaraksi -hankkeen Eheytysraportti (2020)

Asiantuntijoiden näkemyksiä:

“Suomen Psykologiliitto haluaa selväsanaisesti ilmaista kantansa eheytyshoidoista vastuuttomana ja vakavasti ihmisoikeuksia loukkaavana toimintana, joka on ristiriidassa nykyaikaisen psykologiatieteen kanssa. […] Tieteellisen tutkimusnäytön perusteella seksuaali- tai sukupuoli-identiteettiä ei voida eheytyshoitojen kaltaisten interventioiden välityksellä muuttaa. Lisäksi on tutkimusnäyttöä siitä, että eheytysterapiat aiheuttavat pitkäaikaista haittaa ja kuormittavat mielenterveyttä. Eheytyshoidot eivät perustu psykologiatieteeseen tai psykologiseen osaamiseen.”

Suomen Psykologiliitto 15.6.2021

Asiantuntijoiden näkemyksiä

“Tieteellinen tutkimustieto on kuitenkin osoittanut, etteivät seksuaalinen suuntautuminen tai sukupuoli-identiteetti ole “terapeuttisin interventioin” muokattavissa. Sen sijaan on lisääntyvää tutkimusnäyttöä siitä, että eheytysterapioille altistuminen on ihmisen mielenterveydelle haitallista ja kärsimystä aiheuttavaa [...] Suomen Psykiatriyhdistys pitää tietoa epäeettisten ja potilaalle haitallisten eheytyshoitojen tarjoamisesta huolestuttavana. Valvira on aiemmin kannaotossaan rinnastanut eheytyshoidot uskomushoitoihin, mikä onkin johdonmukaista tieteellisen näytön puute huomioiden. Yhdistys pitää kuitenkin tärkeänä, että eheytyshoitojen tarjoaminen terveydenhuollossa ei jää viranomaisvalvonnan ulkopuolelle.”

Suomen Psykiatriyhdistys, 11.3.2021

Miksi täyskielto ikärajan sijaan?

“Eheytyshoitoja” annetaan valta-asemasta käsin, jolloin niihin hakeutuminen näennäisen vapaaehtoisesti ei välttämättä tapahtuisi jos henkilöön ei kohdistuisi ulkoista painetta “eheytyä”.

Asian on pannut merkille myös Suomen Psykologiliitto kannanotossaan:

“Psykologian näkökulmasta on erittäin haitallista, että auktoriteettiasemassa toimivat uskonnolliset tai muut yhteisöt tarjoavat eheytyshoitoja vähemmistöasemassa oleville seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluville yksilöille, sillä valta-asetelman vuoksi eheytyshoito voi näyttäytyä yksilön näkökulmasta varteenotettavana tai ainoana mahdollisena vaihtoehtona.”

Kansainvälisiä näkemyksiä

- Maaliskuussa 2021 Euroopan Parlamentti julisti EU:n turvavyöhykkeeksi sateenkaari-ihmisille (LGBTIQ Freedom Zone). Samalla se myös kehotti jäsenmaita kriminalisoimaan nk. “eheytysterapiat”.

- Myös Euroopan komissio katsoo, että eheytystoiminta on haitallinen käytäntö (Hlbtiq-henkilöiden tasa-arvoa koskeva strategia vuosille 2020-2025).

- YK:n itsenäinen seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin kohdistuvan väkivallan ja syrjinnän vastainen asiantuntija on kehottanut YK:n jäsenmaita säätämään lakeja, jotka kieltävät kyseisen toiminnan. YK:n uskonnon ja vakaumuksen vapautta käsittelevä erityisraportoija noteeraa ns. “eheytystoiminnan” sateenkaari-ihmisiin kohdistuvan väkivallan muodoksi, jota perustellaan uskonnolla. (A/HRC/43/48).

Kiitos